

5.2.17

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר זאב אלקין	ד"ר אביחי מנדלבליט	ועדת השרים לענייני חקיקה
השר להגנת הסביבה	היועץ המשפטי לממשלה	בפקס: 02-6285438
בפקס: 02-6496438	בפקס: 02-6467001	

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק למניעת מפגעים (תיקון) – מניעת רעש ממערכת כריזה בבית תפילה), התשע"ז-2016

על שולחנה של וועדת השרים לחקיקה תונח היום 5.2.17 הצעת החוק שבנדון. לקראת הדיון בהצעה, להלן נבקש להביא לעיונכם את עמדתנו.

כפי שנפרט בהמשך, אנו מתנגדים לכל התיקונים החקיקתיים הכלולים בהצעת החוק בהיותם בלתי-חוקתיים, מפלים, לא לתכלית ראויה ובלתי-מידתיים. על כן אנו קוראים לכם להתנגד להצעת החוק הזו.

התיקון המוצע:

1. הצעת החוק מבקשת לתקן את סעיף 2 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 כך שאחריו יבוא סעיף 2א שלשונו כדלקמן:

(א) לא יפעיל אדם מערכת כריזה בבית תפילה המצוי באזור מגורים, בין השעות 23.00 ל-7.00 למחרת; השר, בהסכמת שר הפנים, רשאי לקבוע בצו, מקרים בהם יותר השימוש במערכת הכריזה בשעות כאמור; לעניין זה, "בית תפילה" – בית כנסת, כנסייה או מסגד וכל מקום מקורה אחר המשמש דרך קבע לתפילה או לפולחן דתי.

(ב) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), לא יפעיל אדם מערכת כריזה בבית תפילה המצוי באזור מגורים, בניגוד להוראות סעיף 2 ולהוראות שנקבעו לפי סעיפים 5, 6 ו-7.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 9501610-04 فاكس 9503140-04

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>

2. לפי דברי ההסבר מטרת התיקון המוצע היא ש-"מאות אלפי אזרחים בישראל, באזורי הגליל, הנגב, ירושלים ובמקומות נוספים במרכז הארץ, סובלים באופן שגרתי ויומיומי מרעש שנגרם ממערכות כריזה בבתי תפילה, שמטריד את מנוחתם מספר פעמים ביום, לרבות בשעות הבוקר המוקדמות והלילה."

הנימוקים להתנגדותנו להצעת החוק:

ההצעה מפלה את הציבור הערבי בישראל:

3. הצעת החוק כלשונה מגדירה "בתי תפילה" שעליהם חל התיקון באופן רחב כך שהוא יחול לכאורה על בתי כנסת, כנסיות ומסגדים וכל מקום אחר המשמש לתפילה ופולחן דתי. יחד עם זאת, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בגרסאות אחרות קודמות של הצעת החוק שבנדון, **התכלית האמיתית של הצעת החוק היא מניעת הכריזה של המסגדים ולא של בתי תפילה אחרים**. וכך, בגלגולים קודמים של הצעת החוק נאמר בפירוש בדברי ההסבר כי הסבל של האזרחים נגרם "כתוצאה מהרעש של המואזין במסגדים".

4. האיסור הגורף על השימוש במערכת הכריזה בשעות המנויות בחוק פוגע בחופש הדת והפולחן של הציבור המוסלמי. שכן, הקריאה לתפילת הבוקר נעשית על ידי המואזין. ויודגש, שלא מדובר אך ורק בפגיעה ברגשות של הציבור המוסלמי, אלא גם בפגיעה **במהות של מצוות דתם**, הלוא היא הקריאה לתפילת הבוקר. בית המשפט העליון עמד על האיסור לפגיעה בחופש הדת והפולחן בפסיקה ענפה ובין היתר נקבע כי "חופש הדת והפולחן הוא מחירויות היסוד המוכרות לפי שיטתנו המשפטית ומהוות חלק ממנה. ביטוייה של החרות האמורה [...] בין היתר, נובע מקיומה של החירות האמורה, שינהגו במאמינים במידה של שוויון, וכי רשויות השלטון ירחיקו עצמן מכל מעשה או מחדל כלפי המאמינים על זרמיהם, לרבות ארגוניהם ומוסדותיהם, שטעם של הפליה פסולה מתלווה אליו. פעולה כללית של רשות שלטונית בתוקף תפקידה הממלכתי מחייבת גישה פתוחה והוגנת, שאינה מותנית דווקא בהזדהות עם השקפתו של זרם זה או אחר אלא מבטאת יחס של שוויון, אשר לו זכאים כל הזרמים". בג"ץ 650/88 **התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' השר לענייני דתות**, פ"ד מב (3) 377 (1988), עמ' 381.

5. יתרה מזאת, **מנסחי הצעת החוק תפרו אותה על מידותיהם של בתי התפילה המוסלמים**, כך שבתי תפילה אחרים לא ייפגעו מהתיקון המוצע. שכן, כידוע, בתי התפילה היחידים שמשתמשים במערכת הכריזה בין השעות 23:00 ל-7:00 הם המסגדים.

6. לא למותר לציין כי השינוי שחל בהצעת החוק נבע מהתנגדות המפלגות החרדיות להצעת החוק המקורית והגשת ערר על ידי השר יעקב ליצמן, דבר אשר מעיד כי שינוי נוסח הצעת החוק נועד להפיג את החששות של הציבור היהודי-דתי שמא התיקון המוצע יפגע בהם.

7. לא ניתן להתעלם גם כן מהצהרותיהם של מניחי הצעת החוק כי ביסוד הצעת החוק עומדת גם המטרה של "הפסקת דברי ההסתה והמסרים הלאומיים" המועברים באמצעות מערכת הכריזה של המסגדים.

8. בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין עמד על ההטיה הגלומה בקריטריונים שעל פניהם נראים כקריטריונים ענייניים ושוויוניים, אך יישומם בפועל מביא לתוצאות מפלות המקפחות אוכלוסייה מסוימת ושלמעשה מעלה את החשד כי קריטריונים אלו נתפרו על מידותיו של מגזר מסוים. וכך למשל, בעניין יקותיאלי קבע הש' חשין כי:

"...הקריטריונים נגזרו ונתפרו לפי מידתה של המשיבה... המשיבים בדקו ונמצא להם מה הם אותם מאפיינים מיוחדים-שבמיוחדים אשר נמנו במשיבה, אך תחת אשר יאמר בפה מלא כי המשיבה תזכה בתמיכת המדינה, נעטפו ה'קריטריונים', כביכול, בעטיפה נורמאטיבית, והקורא בהם עשוי לסבור לתומו כי הנה נקבעה נורמה המכוונת פניה אל עבר הציבור בכללו, והיא על דרך של נורמה בת-פועל-תחיקתי... ואולם ידענו כי כך אך לכאורה, שהקנקן פניו פני נורמה ואילו תוכו של קנקן הוא שרשויות המדינה נתכוונו להיטיב אך עם פלוני.

== בג"ץ 6634/94 יקותיאלי ואח' נ' השר לענייני דתות ואח', פ"ד מט(5) 45, 50 (1995)

ההצעה בלתי-מידתית:

9. בנוסף לכך, ההצעה איננה עומדת במבחני המידתיות, שכן היא **מסווגת באופן גורף כל כריזה בשעות הרלוונטיות כרעש חזק ובלתי-סביר** וזאת מבלי לקבוע קריטריונים ברורים לסיווג רעש כרעש בלתי-סביר כפי שנקבע בתקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן-1990.

10. לאור האמור לעיל, נבקשכם כאמור להתנגד להצעת החוק שבנדון.

בכבוד רב,
מוחמד בסאם, עו"ד